

מרגליות מפרשת השבוע

תצוה תשפ"ד - לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת

להארות והערות zeevizen@gmail.com

- ממה התרגשו בני ביתו של ראש ישיבת טלז?
- באיזה ענין יש לאדם קנאת אמת וקנאת שקר, ומהי הקנאה העיקרית?
- מה פירוש דברי החובת הלבבות, שככל שמרבה העולם ישוב - מרבה השכל חורבן?
- מה קורה אם מתעסקים בענייני כבוד והדר חיצוני?

וְעִשִׂיתָ בְּגָדֵי קָדֶשׁ לְאַהֲרֹן אַחִידָ לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת. וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב אֲשֶׁר מְלֵאתִיו רוּחַ חֲכָמָה וְעָשׂוּ אֶת בְּגָדֵי אַהֲרֹן לְקָדְשׁוֹ לְכַהֵנוּ לִי. וְאַלֶּה הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ חֹשֶׁן וְאַפֹּד וּמַעִיל וּכְתָנֶת תְּשֻׁבָּץ מְצַנֶּפֶת וְאַבְנֵיט וְעָשׂוּ בְּגָדֵי קָדֶשׁ לְאַהֲרֹן אַחִידָ וּלְבָנָיו לְכַהֵנוּ לִי (כח, ב-ד).

בראש, וכל דבר שבו מקושרות מידות ודעות, הן נוטלות חלק יותר גדול בהתעוררות הנפש.

אמנם באמת, גם קנאת השקר עצמה איננה רק שקר לבד, כי גם בה מתערב קצת מן האמת, היינו ההכרה כי הענין שאנחנו עומדים בעדו הוא יותר גדול, יותר חשוב ויותר אמיתי. ולכן אנו מכילים בקרבנו לפי האמת תוכן יותר גדול, יותר חשוב ויותר אמיתי, ובשביל זה ראויים אנחנו יותר לכבוד והכרת העולם. אבל הקנאה היא קנאת שקר. ובכל זאת, גם קנאת האמת יש כאן.

ועוד מתעורר רגש כעס - מדוע יחסר אצלנו הפאר החיצוני שנחוץ ומועיל למצב החומרי וגם הרוחני. על מי הכעס, לא אדע, אך כנראה כל אחד מטיל האשמה על השני - כטבע האדם, ומתעוררת אי שביעות רצון על זה שאין משתדלים כראוי בנוגע לדברים חיצוניים.

והנה בישיבת טלז, עיקר מחשבתם ועבודתם של העומדים בראש המוסד, הוא רק להיטיב ולשכלל את הצד הרוחני שבו, ולא רק שאינם משתדלים לעשות פרסומת עם שקרים וגוזמאות וכדומה, אשר הוא דבר טמא ומכוער, ואשר כל בעל נפש יגעל מזה ויביט על זה בשאט נפש, וחס ושלום לעסוק בזה ולשים לב לזה, אבל גם בדברים המותרים והנחוצים לשיבה למצבה החומרי, גם על זה לא ישימו עיניהם כל כך להשתדל בזה כמו שמשתדלים במקומות אחרים!

סיבת הדבר היא, כי באמת אחרי שמנהלי הישיבה עיקר מחשבתם היא לפעול ולהשפיע תורה אמיתית ויראת ה' כפי האפשר - ולזה נחוץ להכניס בישיבה רוח קדושה במידה מרובה - אי אפשר שענייני החומר יקחו חלק גדול בנפשותם ורעיונם, באשר האחד סותר לחברו. כי מוגבל הוא לבו של האדם, וישנה מידה ידועה כמה הוא יכול להכיל. וכל דבר הנוטל חלק גדול ברעיון האדם, ממלא את הלב ותופס מקום הרעיון האחר, ומדחה אותו ממקומו. וככתוב בספר **חובת הלבבות** (ראה שער הפרישות פ"ב) כי ישוב העולם נבנה על חורבנו של השכל, לא נתמלא צור אלא מחורבנה של ירושלים (רש"י בראשית כה, כג). ככל שמרבה העולם ישוב, מרבה

היום [שנת תרע"ו], בבואי מבית המדרש לביתי, מצאתי את בני הבית מתרגשים, מתלהבים ומדברים בהתפעלות. המקרה שעורר לזה, באמת אין לו ערך ושיווי - למי שיודע ומנוסה בהויות בעולם, אבל לצעירי ימים נדמה הדבר לחשוב מאד.

הידיעה בעיתונות של היום, עוררה בכל אחד רגשות שונים.

[בימי מלחמת העולם הראשונה נשארה ישיבת טלז היחידה שלא גלתה בגירוש יהודי ליטא והתקיימה כמעט בטעמה וצביונה, אבל לא זכתה להכרה רשמית מאת ממשלת הכיבוש ובני הישיבה סבלו מגזרות שונות. ופתאום נתפרסמה ידיעה רשמית על ידי סוכנות וואלף בעיתון 'ברלינר טאגבלאט' כי ישיבה אחרת שגלתה יחד עם ראשיה, נפתחה על ידי שני רבנים בסלבודקה, שלא שימשו בישיבה ההיא מימיהם, עם מספר שלשה עשר תלמידים בטכס גדול ובהשתתפותם של ראשי ממשלת הכיבוש, והוכרה על ידם בתור בית המדרש לרבנים בליטא. לפרטים נרחבים יותר, ראה בספר תנועת המוסר חלק ה פרק ב, ובספר מרביצי תורה ומוסר חלק ב פרק יב עמ' מד].

גם אצל המנוסה בחיים יותר, מעורר הדבר רגשות כרגע, רק תיכף מתברר לו כי אין הענין ראוי לענות בו. אבל אלה שאין להם כל כך נסיון בחיים, עושה הדבר רושם חזק עליהם, ומעורר **קנאת אמת וקנאת שקר**.

קנאת אמת - על אשר במקום שאין בו כל כך תוכן וחשיבות אמיתית, נדמה, כי שם הפאר החיצוני יותר גדול במקום שבו נמצא באמת יותר חשיבות ותוכן, ומקנאים קנאת אמת.

גם מעורר **קנאת שקר** - אחרי כי אנחנו הננו נושאי הרעיון והשייכים לזה, ממילא בכבוד הענין תלוי גם כבוד עצמנו, וכאשר נמצא באדם אהבת עצמו ומידות שונות, בזה מתעוררים רגשי קנאה גם על הכבוד המדומה, מדוע לא תראה תפארתנו על הדרך? מדוע לא ידברו גם אודותנו בשער? - זוהי קנאת שקר.

איזו היא הקנאה העיקרית בהתרגשות הלזו, אם קנאת האמת או קנאת השקר - קשה להכריע. אולם, יש לחשוב שקנאת השקר נוטלת חלק בראש. כי לפי טבע האדם, מידותיו הבהמיות קופצות

השכל חורבן. ולכן, אם ישימו לב להשתדלות בענייני הכבוד וההדר החיצוני, בטח יבנה זה על חורבן השכל, ותחסר במידה מרובה משימת עיניהם על הרוחניות שבישיבה. ועוד, כי טבע האדם שכל דבר שמרבה לעסוק ולהשתדל בו, מתרחב עניינו בלב האדם ומעורר תשוקות לזה יותר ויותר. כי אי אפשר לאדם להיות מושל ברוחו כל כך, שיהיה יכול לעצור שאיפותיו ומעשיו שיהיו רק כפי המידה המצומצמת הנצרכת באמת. ולכן אם ישתדלו הרבה בענייני הכבוד וההדר החיצוני,

תתגבר יותר השאיפה לזה, יתגדל ערך הדברים האלו בדמיונם, ואז בטח תתרחב עוד פעולתם בעניינים אלו, ויצאו מגבולותיהם הנדרשים לפי האמת. ועל ידי זה יתרבה גם צד השקר בשאיפותיהם ומעשיהם, וידחה את האמת ואת השאיפות הקדושות. ובשביל טעמים אלו אינו כדאי וראוי שאלו העומדים להשפיע תורה, יראה ורוח קדושה, ישימו מעיינם בדברים החומריים וענייני ההדר החיצוני וכדומה, ושישומו השקפתם לזה.

* * *

• מדוע בתחילה כתוב ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת, ובציווי לחכמי לב נאמר לקדשו לכהנו לי?

• מדוע נקראו העוסקים בבנין המשכן - חכמי לב?

• מדוע היה נחוץ שבגדי הכהונה ייעשו בנוי והידור חיצוני?

• מה היה קורה אם החכמי לב היו מכוונים בעשיית הבגדים גם שיהיו לכבוד ולתפארת?

• אלו מוסדות תורה מוטב שלא יהיו בעולם?

• מה התוצאה של ענין קדוש הבנוי על דרכי שקר?

אבל הלא נבין, מה דמות וערך יש לדבר הזה התלוי בקטנות כוחות האדם, מול כל ענין בגדי הכהונה עם כל סודם ועניינם, ורק הבורא עולם נתן לעמו תורה נפלאה, שמצוותיה הבנויות ומתוקנות לפי השורשים העליונים והעניינים הרמים והנשאים, תהיינה מתאימות גם כן עם הכוחות השפלים שבבריאה ובאדם.

ולכן אמרה התורה ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת, כי אף שענין בגדי הכהונה מידתם ומתכונתם הן על פי סודות רמים ונשאים, בכל זאת יהיה נעשה גם לכבוד ולתפארת, שיהיה גם בהידור חיצוני ותפארת.

אבל אף שרצה הקדוש ברוך הוא שיהיה לכבוד ולתפארת וצוה למשה שיראה שיעשו כן, בכל זאת צוה לו שלחכמי לב לא יזכיר כלל מענין כבוד ותפארת, רק שיעשו לקדשו לכהנו לי. והוא, משום שהם העוסקים במלאכת הקדש, שהיו צריכים לעשות בכוונה קדושה וטהורה, ולייחד יחודים על כל עבודה ועבודה, כדי שתחול על מעשיהם השראת השכינה וכמו שנתבאר, לא היה ראוי שיכוונו גם לכבוד ולתפארת, שזה היה מגרע כוונתם הרמה. כי כל כוונה אשר איננה כל כך קדושה, נוטלת המקום של הכוונה היותר רמה ממנה, ולכן אם היו מכוונים במעשיהם לענין כבוד ותפארת, היתה חסרה במעשיהם אותה הכוונה הטהורה שהיתה נחוצה לעבודת בגדי כהונה, שיהיו מסוגלים לתכליתם הנרצה. ואף שמשה היה צריך להשגיח שיהיה גם לכבוד ולתפארת, בכל זאת אלה העוסקים במלאכה היו צריכים לכוון רק לקדשו לכהנו לי.

וכן בענייננו. אף שראוי היה שתהיה גם שימת עין על לכבוד ולתפארת, בכל זאת העוסקים במלאכת הקודש, היינו אלה העומדים בראש הישיבה להשפיע תורה ויראה, וכן כל העוסקים בהפצת דרך האמת בישיבה, הם צריכים לכוין במלאכתם רק לקדשו לכהנו לי, וח"ו שישומו מחשבתם וכוונתם לענייני לכבוד ולתפארת. כי הלא אף אלה שנקראו בתורה בשם חכמי לב, אילו היו שמים מחשבתם בענין לכבוד ולתפארת, היה זה מפריע לכוונתם הטהורה, ומה נענה אנו שבלבנו תופסות כל כך מקום חמדת התבל ותשוקותיו?! הלא ודאי סכנה היא לנו לשום מחשבתנו בענייני לכבוד ולתפארת, כי עלול מאד שיתעוררו הרגשות האלו, והם יהיו רוח החיה במעשינו.

יש לי בענין זה שאמרנו הערה גדולה מפרשת היום, והוא לימוד גדול בדרך האדם. כתוב בתורה ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת. ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתי רוח חכמה ועשו את בגדי קדש לקדשו לכהנו לי. ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו לכהנו לי.

ויש להתבונן בדברי הכתובים, שמתחלה כתוב ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת, וכשמדבר מה שיצוה לכל חכמי לב לא הזכיר כלל ענין לכבוד ולתפארת, רק לקדשו לכהנו לי. ומצאתי כי המגיד מדובנה ז"ל (בספרו אהל יעקב) מעיר בזה ומפרש בזה פירוש מעשי, אך אחשוב שמה שנפרש בזה הוא קרוב לאמת בביאור הכתוב, ואפשר שזהו פירושו האמיתי.

הנה ענין 'בגדי הכהונה' הוא ענין גדול ורם מאד. כי כל ענייני המשכן וכליו וכל הדברים השייכים לעבודת המשכן הלא הם בנויים לפי מערכת העולמות העליונים, כמבואר בספרים הקדושים. אמר רב יהודה אמר רב, יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ (ברכות נה.). ולכן כתוב בתורה (לא, ב-ג) ראה קראתי בשם בצלאל וגו' ואמלא אתו רוח אלקים וגו', ונקראו בתורה בכל מקום העוסקים בבנין המשכן חכמי לב. והוא, כי בכדי לעשות בנין המשכן וכליו, שיהיה מסוגל להמשיך עליו השראת הקדושה ולהיות משכן לשכינה בעולם הזה, היה נחוץ להבין ולהשכיל כל ענין סוד הבריאה, ומערכת כל העולמות מלמעלה למטה, ולעשות הכל לפי החכמה העליונה. וכמו כן ענין בגדי הכהונה, שעל ידם נתקדשו הכהנים בקדושת עולם.

הלא נבין באיזו כוונה טהורה וקדושה היו צריכים לעבוד בעשיית בגדי הכהונה, כדי שתחול על עבודתם השראת השכינה.

והנה לענין זה שאמרנו, נחוץ היה רק לעשות הכל לפי תבניתם ותכונתם, אבל לא היו צריכים להיזהר שיהיה כל הבגד מפואר בנוי חיצוני וכל תפירה ותפירה תיעשה ביופי והידור, ורק באשר לפי טבע האדם וכחות נפשו, נחוץ שדבר גדול באמת יהיה לו גם הידור חיצוני, כי לפי הרושם החיצוני שהדבר עושה עליו, מצטייר אצלו גם תוכנו של הדבר וחשיבותו. לכן היה נחוץ שבגדי הכהונה ייעשו גם כן בנוי והידור חיצוני. וזהו ענין לכבוד ולתפארת.

זהו הטעם אשר פה לא שמו כל כך עין על העניינים החומריים והחיצוניים. לא אומר שרק הכרה זו היא שמונעת מעבודה זו - אפשר שהיה זה ממילא, אבל זה ודאי כי הכרה זו מנעה לבלי התגבר והשתדל לשנות מה שנעשה ממילא. כי כשהיה מתעורר חפץ ורעיון לעסוק בזה, מיד עמדה כנגדם ההכרה וההרגשה, כי אינו כדאי וראוי לאלה העוסקים במלאכת הקודש לשום מעיינים בענייני ההדר החיצוני, באשר זה יגרע את התועלת הרוחנית, וענייני החמר יבנו על חשבון ענייני הרוח.

כל זה בנוגע לשימת עין על ענייני החומר, אף לפי המידה הנדרשת בשביל ענין **לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת**. אמנם מה שנוגע לפרסומת ודרכי שקר, זהו ממש פגול הוא לא יִרְצָה (על פי ויקרא יט, ז). ואף אם במקום שאין בכח הפנימיות והתוכן הרוחני לאגד ולהחזיק מעמד, אפשר שכדאי להשתמש בדרכים זרים, כי בכל זאת מתחנכים על ידי זה שלומי אמונה אנשי תורה במידה ידועה.

* * *

- מה תיקן הקב"ה בעולם כרי שהשקר לא יוכל לשרור במידה מופרזת מדי?
- מדוע נמשלו כוחות הרע לכלב הקשור בשלשלת?
- מה פירוש דברי חז"ל - שהלומד זקן דומה לדיו כתובה על נייר מחוק?

אנכי אומר רק 'אפשר', כי בתוך נפשי פנימה מסופקני, כי לפי התכלית האמיתית, אפשר שמוטב שלא יבראו מוסדות תורה בדרכים כאלה. כי באמת, כל כח הרע והטומאה השולט בעולם הוא רק ממה שיונק מן הטוב, כמבואר בספרים הקדושים, ולכן מה מאד רע כי מניחים מקום לשקר במקום הקדושה, כי על ידי זה יש לו להרע מקום לשאוב כחו מן הקדושה, ועל ידי זה מתחזק כחו. ולכן לפי התכלית האמיתית בבנין העולם, ענין קדוש הבנוי על דרכי שקר אפשר שמביא הפסד יותר משכר, באשר הוא מפיץ את השקר בעולם ומחזק את כחות הרע. ובכל זאת לפי ראות עין הלא מביא תועלת.

אבל במקום שיש בכח הפנימיות, בנשמת הענין ובתכנו, להחזיק מעמד בכחו הגדול של האמת, ודאי שחלילה להשתמש בדרכי שקר ולתת כח לרע, רק הכל צריך להיות בדרך האמת: **לְקַדְּשׁוּ לְכַהֲנוּ לִי**.

וכן הוא בענין הפרסומת. כי באותה המידה שישנם עניינים במציאות שיכולים לגרום להתפשטות השקר, באותה המידה עניינים אלו הם גורמים שלא יתקיים השקר ולא יחזיק מעמד. כי כשמתפשט שקר אחד, בא מיד חברו ומשכיח את הראשון.

והציור לזה, הוא ממש כמו הציור הידוע בוויילנא בערב פסח וסוכות. נער רץ לבית המדרש ומדביק מודעה אל הכותל, מי שחפץ ביין טוב, באתרוג מהודר וכדומה בכל המעלות, ישיגו אצל פלוני ופלוני, וכמובן בגוזמאות שונות. ונדמה כי המודעה תעשה רושם, והכל ירוצו תיכף לקנות יין ואתרוגים אצל פלוני. אבל לא הספיק הנער לצאת, והנה שני בא במרוצה, ומדביק מודעה שניה על הראשונה, והראשונה אינה ניכרת עוד. השני עוד לא יצא, ושלישי כבר בא, ועושה למודעה השניה כמו השני לראשונה, וכן להלן.

כן ממש הוא עתה בימינו. הנה מודעה אחת משבחת ומפארת ענין אחד, וכמדומה שעושה רושם גדול עד למאד. והנה לא הספיק עוד הרושם לפעול דבר מה, מיד כבר באה מודעה ושקר חדש, ומשכיחים את הראשונה. והאותיות שבמוחות העולם מתשטשות, ורישומן לא ניכר עוד. וכן הוא להלן: שקר אחד מחליש את השני, ואין כל אחד עושה פרי.

בכלל אין כל דבר ושום רושם מחזיק מעמד. כמו ששנינו (אבות פ"ד מ"כ) הלומד זקן למה הוא דומה? - לדיו כתובה על נייר מחוק. כי אין כל דבר מחזיק רושם במוחו, וכל מחשבה ורעיון נעשה מטושטש מיד. והעולם ברובו הלא 'זקן עם הארץ' הנהו, וזקני עמי הארץ כל זמן שהם מזקינים דעתן מיטרפת עליהן (קנים פ"ג מ"ו). ולהיפך מתלמידי חכמים שכל זמן שמזקינים חכמה נתוספת בהן (שבת קנב). [זהו ענין אחר ממה שאמרו בסוף מסכת קנים: זקנים דעתם מתיישבת עליהם]. והיינו שאצלם מתווספים גוילים חדשים ורעננים ביחד עם האותיות החדשות. אבל עמי הארץ כל זמן שהם מזקינים נעשים הגוילים מטושטשים ומוחם מטומטם, והאותיות כתובות על ניירות מחוקים.

עתה נדבר אודות הענין מצדו המעשי.

לפי דמיון צעירי ימים, יש לפרסומת ערך ושווי גדול, כפי הנדמה לפי משקל ראשון, אבל המנוסה בחיים יודע, כי אין זה שוה כלום. באשר לפי טבע העולם, בפרט בדורנו, כל ידיעה עושה רושם רק לשעתה הראשונה, וכעבור שעה זאת נמחה רישומה ומשתכח מיד, והיה כלא היה.

ולוא זאת, לפי התגברות השקר והגוזמה בעולם, ולפי חולשת הבקורת הקיימת, הלא היה אפשר שהשקר יגביר חיילים עד מאד, וממש יתהפך הכל מאור לחשך ומחשך לאור. אבל באמת, אותה הסיבה עצמה הגורמת שיהיה אפשר לשקר להתפשט בעולם, היינו חולשת הדעת, שעל ידי זה חסר כח הבקורת, זו עצמה היא הסיבה שאין לשקר אחיזה וקיום, באשר כל מה שהיום עושה רושם גדול לפי ראות עין, למחר משתכח ואיננו. **רואים אנחנו, כי בורא העולם תיקן עולמו במחשבה תחלה, שלא תהיה לשקר היכולת לשרור במידה נפרזת יותר מדי.**

בכלל, תוקן העולם בתיקון כזה, שלא יהיו כוחות הרע שולטים יותר מן המידה שניתנה להם. כמו שכתבו בספרים הקדושים (א"ה, ראה **שיח יצחק [רבי יצחק אייזיק חבר, תקמ"ט-תרי"ג]** דרוש לפרשת בראשית עמ' קצג) כי כוחות הרע הם ככלב קשור בשלשלת, כי אף שהכלב רץ אנה ואנה כמה פרסאות ונראה כאילו הוא חפשי לנפשו, בכל זאת בראש החבל הוא אחוז ביד, ואם יחפוז לרוץ יותר מן המידה, מיד מחזיקים בחבל ומעכבים מרוצתו.

כן הם כוחות הרע. כי לפי הנראה ניתן להם שלטון בלתי מוגבל, אבל באמת יש להם מידה ידועה עד כמה יש להם היכולת, ואין מניחים להם לעבור על המידה. כן הוכן במערכת הבריאה, וכן מתוקן במידה ידועה גם בטבע העולם לפי מערכתו התמידית. ומוכן במחשבה תחילה, כי הדברים שהם סיבה להתפשטות הרע ולחזק את כח הטומאה, הם עצמם יהיו סיבה להפריע את הרע לבל ישלוט יותר מהגבול שניתן לו, כי הוכן הכל זה לעומת זה, כמו שאמרנו.

וכן הוא גם כן עתה. לפי מצב הדור, גם בעולם בכללו, אין כל רושם מחזיק אצלו מעמד. וכן באמת, אין לפרסומים וכדומה חשיבות וערך כפי שנדמה ברגע הראשון, גם מצדו המעשי.

ולכן סוף דבר, עליכם לדעת כי אין כדאי לשים לב לענין הכבוד והתפארת, רק בכל עבודתכם תהיה כוונתכם: **לְקַדְּשׁוּ לְכַהֵנוּ לַי'**.
(שיעורי דעת ח"ג, ממשלת הדעת העור ה)
[רבי יוסף יהודה ליב בלאך, רב וראש ישיבת טלז. תר"כ-תר"צ]

* * *

• ענין הכבוד והתפארת בבגדים, האם הוא דבר טפל, או שהוא מתבנית ותכונת הבגדים?

• מהיכן נובע רגש הנוי והיופי?

• מדוע הוצרך משה רבינו לצוות לחכמי לב שיעשו את הבגדים לְקַדְּשׁוּ לְכַהֵנוּ לַי'?

• מדוע נאמר במלך - מֶלֶךְ בְּיָפִי תַחְזִינָה עֵינֶיךָ, וכי יש ענין להתפעל מהחיצוניות?

• מה הפירוש בדברי הרמב"ן לגבי עשיית הבגדים - ויתכן שיהיו צריכים כוונה, והלא כבר כתב שצריך עשיה לשמן?

• איזה לקח נפלא נוכל ללמוד ממצות עשיית הבגדים לכח מחשבתו של האדם?

לא נשנה בבגדי אהרן, ונאמר בשניהם רק למצוה. אלא שהוא כמו שנתבאר, שזה מעצם תבניתו ותכונתו של הבגד, שהם בגדי כבוד ותפארת. ואילו נכתב רק באהרן, הייתי סבור שהוא רק מדיני בגדי כהן גדול לבד ולא מדיני בגדי כהן הדיוט, ולכן לא הוצרך לחזור על דין העשיה לשמה של חכמי הלב.

ועיין ברמב"ן מה שהאריך לבאר הכבוד והתפארת שבאלה הבגדים, שהם בכלל בגדי מלכות. וגם במלך נאמר (ישעיהו לג, יז) מֶלֶךְ בְּיָפִי תַחְזִינָה עֵינֶיךָ, ואין זה ענין טפל מצד היותו מתרשם מהחיצוניות, אלא שהמלכות דרושה שתתראה ותתבטא גם ביופי והדר, שהיופי וההדר נוגע הוא לנימין הדקים שבעומק הנפש, ואין כאן ענין טפל.

ועיין עוד בסוף דברי הרמב"ן שביאר סוד הדבר של הכבוד והתפארת, שהוא מכוון לכבוד ה', והוא עומק הפנימיות, ולזה הכבוד ודאי צריכים לכוון בעשיית הבגדים, שזה הכבוד הוא מכלל השראת הקדושה, והוא בכלל הכוונה של לְקַדְּשׁוּ לְכַהֵנוּ לַי'.

ועיין דברי הרמב"ן בסופם: והיו הבגדים צריכים עשייה לשמן, ויתכן שיהיו צריכים כוונה, ולכן אמר וְאִתָּה תִדְבַר אֶל כָּל חֲכָמֵי לֵב אֲשֶׁר מְלֵאֲתֵי רוּחַ חֲכָמָה, שיבינו מה שיעשו וכו'. ויש לעיין במה שכתב שיתכן שיהיו צריכים כוונה, שהרי כבר כתב שצריכים עשיה לשמן, והיינו שבשעת העשיה יכוון לשמן. ונראה שכוונתו שצריכים עשיה לשם בגדי כהונה, ונוסף על זה צריכים גם כוונה - שלא רק שעשויים הם להיות בגדי כהונה, אלא שטעוניהם הכוונה גם לתכלית השראת הקדושה בכהנים על ידי הבגדים, וצריך עיון. ויש לנו ללמוד מזה לקח נפלא בכח מחשבתו של אדם, שכל תוקף הקדושה של המשכן וכליו ושל בגדי הכהונה חלה היא על ידי כוונת האדם לשמה. ולכן ככל שיטהר האדם מחשבתו לנקותה מכל סיג ופסול, כן יעלה בקודש לדרגות רמות ונישאות. ולכן יסוד ושורש החכמה היא בלב, שרק מי שחכמתו מיוסדת בטהרת הלב, בר סמכא הוא בחכמתו, שחכמתו היא אצלו קנין בנפש.

(פרקי אמונה שיעורי דעת)

ח"ב מאמר יסוד הקדושה עמ' רמז)

[רבי מרדכי גיפטר, ראש ישיבת טלז. תרע"ז-תשס"א]

וצריך עיון בביאור הנ"ל, שיסודו בזה שענין הכבוד והתפארת טפל הוא ולא עיקר בבגדי הכהונה, ורק נוסף בהם לפי טבעו וכחות נפשו של אדם שאין דרכו להכיר בחשיבות דבר גדול לפי פנימיותו, אלא לפי מה שמתרשם מחיצוניותו.

ולפי זה מהראוי היה שבגדי כהונה שחסר בהם הכבוד והתפארת יהיו כשרים, ורק שלמצוה לכתחילה צריכים להיות לְקַבֹּד וּלְתַפְאֵרֶת, כיון שאין זה מעיקר דין הבגדים. ולא כן מבואר בזבחים (יח:), ששם שנינו שאם היו מטושטשין בטיט או מקורעין פסולים הם, ופירש שם רש"י שהוא משום דבעינן לכבוד ולתפארת, ועיין שם באותה השמועה שצריך גם שיהיו חדשים, ומכל מקום גם משוחקים כשרים, ודין חדשים הוא משום נוי, וביאר שם בשיטה מקובצת שמשוחקין לא יצאו מכלל כבוד ותפארת, ורק שאין בהם ההידור של נוי, וזה ההידור אינו לעיכובא, אבל כבוד ותפארת הוא לעיכובא בגוף הבגד, שאין זה בגד הראוי לעבודה על ידי שחסר בו לְקַבֹּד וּלְתַפְאֵרֶת. הרי מבואר שהכבוד והתפארת הוא מתבניתם ותכונתם של הבגדים, ולא ענין טפל.

ולא עוד אלא שגם הנוי של חדשים אינו ענין טפל, ורק שאינו מעכב בדין הבגד. וכבר ביארנו במקום אחר בע"ה שרגש הנוי והיופי יסודו בהררי קדש, ונובע מהדבקות בקדושה, כל שהנוי והיופי הוא ב'קודש'. ולכן המכוון לְקַבֹּד וּלְתַפְאֵרֶת שבקדושה, אין זה גרעון בטהרת הכוונה, אלא להיפך שמעלה היא זו.

והנראה בפשוטו של מקרא, שהכבוד והתפארת שבבגד אינו ענין לכוונה, שעשיית הבגד כתבניתו ותכונתו גם בלא כוונה, כל שעשוי לנכון, הרי זה הבגד יש בו כבוד ותפארת להלובשו. אבל למען יחד בבגדים כח הקדושה להיותם בגדי קדש להשרות על הכהנים קדושת העבודה, שבזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם, לזה דרושה כוונה, ולכן היה לו למשה רבינו ע"ה לצוות לעושי המלאכה שיעשו את הבגדים בכוונה של לְקַדְּשׁוּ לְכַהֵנוּ לַי'. וזהו שכתב בספורנו - לשם כך יעשו הבגדים. אבל אין הכוונה פועלת הכבוד והתפארת שבבגד, שזהו מתבניתו ותכונתו של הבגד.

ומזה הטעם עצמו הוא שלשיטת רש"י מעכב גם בדיעבד, ולא משום ששנה עליו הכתוב לעכב, שמה שנשנה בבגדי בני אהרן הרי